

กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา

ตามกรอบแนวคิดระบบบริหารนวัตกรรม

Administrative Strategy of Primary School in Nakhon Ratchasima Based

On The Innovation Management System Conceptual Framework

ณัฐพงศ์ ฝอดสูงเนิน¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยัด ภูมิโคกรักษ์² รองศาสตราจารย์ ดร.พิกุล ภูมิโคกรักษ์³

Nuttapong Fodsoongnoen¹ Asst. Prof. Dr.Prayad Bhoomkhokrak² Assoc. Prof. Dr.Pikul Bhoomkhokrak³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามกรอบแนวคิดระบบบริหารนวัตกรรม 2) ศึกษาสภาพสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ตามกรอบแนวคิดระบบบริหารนวัตกรรม 3) วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ตามกรอบแนวคิดระบบบริหารนวัตกรรมและ 4) พัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ตามกรอบแนวคิดระบบบริหารนวัตกรรม กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 306 โรงเรียน โดยทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาหรือผู้รักษาราชการแทนผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานในโรงเรียน อย่างน้อย 1 ปีการศึกษา 2564 รวมทั้งหมด 918 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน จากค่าดัชนีความต้องการจำเป็น วิเคราะห์โอกาสและภาวะคุกคาม และกำหนดกลยุทธ์โดยใช้รูปแบบของ SWOT Matrix และประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการวิจัย พบว่า

1. กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามกรอบแนวคิดระบบบริหารนวัตกรรม มีองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามกรอบแนวคิดระบบบริหารนวัตกรรม จำนวน 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 การวางแผนกลยุทธ์เพื่อสร้างนวัตกรรม องค์ประกอบที่ 2 การจัดกระบวนการสร้างนวัตกรรม องค์ประกอบที่ 3 การเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กร องค์ประกอบที่ 4 การวัดความสามารถขององค์กรในการสร้างนวัตกรรม และองค์ประกอบที่ 5 การให้รางวัลผู้สร้างนวัตกรรม

2. สภาพความต้องการจำเป็นการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ตามกรอบแนวคิดระบบบริหารนวัตกรรม จากสภาพแวดล้อมภายใน สภาพปัจจุบัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพความต้องการจำเป็นการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา

คำสำคัญ: กลยุทธ์ การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ระบบบริหารนวัตกรรม

¹ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

¹Doctoral Degree of Philosophy Program in Educational Administration, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

²อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

²Lecturer of Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

³ข้าราชการบำนาญ

³Pensioner

*ผู้ติดต่อ, อีเมลล์: ณัฐพงศ์ ฝอดสูงเนิน, fod_nut@hotmail.com

รับเมื่อ 27 เมษายน 2565 แก้ไข 15 กรกฎาคม 2565 ตอรับ 18 กรกฎาคม 2565

ตามกรอบแนวคิดระบบบริหารนวัตกรรมการศึกษา จากสภาพแวดล้อมภายนอก สภาพสภาพปัจจุบัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก

3. การบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ตามกรอบแนวคิดระบบบริหารนวัตกรรมการศึกษา จากผลการวิจัยสภาพแวดล้อมภายใน พบว่า มีจุดแข็ง (Strength) 3 ด้าน คือ 1) การวางแผนกลยุทธ์เพื่อสร้างนวัตกรรม 2) การเสริมสร้างวัฒนธรรมสร้างสรรค์ในการสร้างนวัตกรรม 3) การให้รางวัลผู้สร้างนวัตกรรม มีจุดอ่อน (Weakness) 2 ด้าน คือ 1) การจัดกระบวนการสร้างนวัตกรรม 2) การวัดความสามารถขององค์กรในการสร้างนวัตกรรม และจากผลการวิจัยสภาพแวดล้อมภายนอก พบว่า เป็นโอกาส (Opportunity) ทั้ง 4 ด้าน คือ 1) สภาพสภาพสังคม 2) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี 3) สภาพเศรษฐกิจ 4) นโยบายด้านการศึกษา

4. กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ตามกรอบแนวคิดระบบบริหารนวัตกรรมการศึกษา ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก คือ 1) การวางแผนกลยุทธ์เชิงรุกเพื่อสร้างนวัตกรรม มี 3 กลยุทธ์รอง และ 7 แนวทางปฏิบัติ 2) การพัฒนาการสร้างนวัตกรรม มี 2 กลยุทธ์รอง และ 7 แนวทางปฏิบัติ 3) การเชิดชูวัฒนธรรมสร้างสรรค์ในการสร้างนวัตกรรม มี 3 กลยุทธ์รอง และ 12 แนวทางปฏิบัติ 4) การพัฒนาขีดสมรรถนะขององค์กรในการสร้างนวัตกรรม มี 3 กลยุทธ์รอง และ 7 แนวทางปฏิบัติ

5. ผลการประเมินด้านความเหมาะสม (Propriety) และด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) ของกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ตามกรอบแนวคิดระบบบริหารนวัตกรรมการศึกษา พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ส่วนผลการประเมินด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) และด้านความเป็นประโยชน์ (Utility) พบว่า มีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study the theoretical framework of primary school administration according to the concept of innovation management system, 2) to study the current condition and desirable conditions of primary school administration in Nakhon Ratchasima Province according to the concept of innovation management system, 3) to analyze the strengths, weaknesses, opportunities and threats of primary school administration in Nakhon Ratchasima Province, 4) to develop a strategy for primary school management in Nakhon Ratchasima Province according to the concept of innovation management system. The samples were 306 primary school under the Office of Primary Educational Service Area in Nakhon Ratchasima Province by a stratified random sampling. The 918 informants were the primary school directors or the acting representative of the primary school directors, head of academic department and teachers with at least 1 academic year experience working in schools. The statistics used in the data analysis are frequency, percentage, mean, standard deviation and analyze strengths and weaknesses from the required priority needs index value. Analyze opportunities and threats by determine strategies using the SWOT Matrix model and assess the propriety, feasibility and the utility of strategies from experts

The research found that.

1. Theoretical conceptual framework for primary school administration based on the innovation management system conceptual framework. There are 5 elements of primary school administration according to the concept of innovation management system: Component 1: Strategic Planning for Innovation Component 2 Organizing

the Innovation Process Component 3 Enhancing creative culture Component 4: Measuring an organization's ability to innovate and Component 5: Awarding innovators.

2. Conditions of necessity for primary school administration in Nakhon Ratchasima Province according to the concept of innovation management system from the internal environment, the overall current condition was at a moderate level. The desirable condition in overall, it was at a high level and the condition of needs for primary school administration in Nakhon Ratchasima Province. According to the concept of innovation management system from the external environment current condition in overall, it was at a moderate level and the condition of desirable. In overall, was at a high level.

3. Primary School Administration in Nakhon Ratchasima Province according to the concept of innovation management system from research results of internal environment, it was found that there were 3 strengths: 1) strategic planning for innovation 2) fostering a creative culture in creating innovation 3) rewarding innovators. There were two weaknesses: 1) organizing the innovation process 2) measuring the organization's ability to create innovation. And from the research results of the external environment, it was found that there were opportunities in all four aspects, namely 1) social conditions 2) technological advancement 3) economic conditions 4) educational policies.

4. Primary School Management Strategies in Nakhon Ratchasima Province according to the innovation management system conceptual framework, there were 4 main strategies: 1) proactive strategy planning for innovation with 3 sub strategies and 7 guidelines; 2) developing innovations with 2 sub strategies and 7 guidelines; 3) glorifying creative culture in innovation with 3 sub strategies and 12 guidelines. 4) developing the capacity of the organization in creating innovation with 3 sub strategies and 7 guidelines.

5. Assessment results of propriety and feasibility of primary school administration strategies in Nakhon Ratchasima Province according to the concept of innovation management system, it was found that it was appropriate at the highest level and feasibility is likely to be at the highest level. The results of the feasibility assessment and the utility, it was found that it was feasible at the highest level and the utility was at.

Keywords: Strategy, Administrative of Primary School, Innovation Management System

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาของประเทศไทยมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ในด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ได้บัญญัติให้หน่วยงานการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ผูกทักษะกระบวนการคิด จัดกิจกรรมให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ผสมผสานความรู้ด้านต่าง ๆ รวมทั้งปลูกฝังค่านิยมที่พึงงาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งส่งเสริม สนับสนุนให้ครูเป็นผู้เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ (คณะกรรมการกฤษฎีกา, 2550, หน้า 5) หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยกำหนดสมรรถนะของผู้เรียน 5 ประการ ซึ่งสมรรถนะสำคัญประการหนึ่งคือ ความสามารถในการคิดของผู้เรียน โดยเฉพาะความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์

การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศในการพัฒนานวัตกรรม รัฐบาลได้ประกาศการพัฒนาประเทศไทยแบบ Thailand 4.0 เป็นยุคเทคโนโลยีสมัยใหม่และนวัตกรรม การศึกษา 4.0 เพื่อเตรียมคนสู่ประเทศไทย 4.0 จะใช้สมรรถนะที่ครุมีอยู่ในการทำให้นักเรียนกลายเป็นนักเรียน 4.0 ด้วยการเพิ่มกิจกรรม การเรียนรู้ที่จะทำให้นักเรียนได้รับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 งานครู 4.0 จึงเน้นที่การสร้างชุมชนแห่งความสงสัย กระตือรือร้นอยากเรียนรู้ และอยากได้คำตอบขึ้นในชั้นเรียนทำให้บรรยากาศในห้องเรียนทุกห้องเรียนเป็นห้องเรียน แห่งความสงสัย อยากเรียนอยากรู้หรืออยากหาคำตอบ และนักเรียนจะลงมือค้นหาคำตอบที่ตนเองสงสัยและอยากรู้เป็นกลุ่ม ค้นหาคำตอบและผ่านกระบวนการเรียนการสอนที่เรียนกว่ายึดปัญหาเป็นฐาน (ดิเรก พรสีมา, 2559, หน้า 10)

ผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถใช้นวัตกรรมในการนำองค์การอย่างมีประสิทธิภาพหรือเรียกว่า “ผู้นำเชิง นวัตกรรม” (Innovative leader) โดยจำเป็นต้องมีทักษะการคิดที่เรียกว่า “ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม” (Innovative thinking) ปลูกฝังทักษะการคิดลักษณะนี้ให้เกิดขึ้นกับครู ผู้เรียน และบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อขับเคลื่อนผลลัพธ์ด้วย กระบวนการจัดการความรู้ก็จะทำให้สถานศึกษาใน “องค์การแห่ง นวัตกรรม” (Innovation organization) โดยผลลัพธ์ ดังกล่าวก็คือ คุณภาพผู้เรียน ซึ่งนับได้ว่าเป็นนวัตกรรม (Innovation product) ที่เกิดจากการบริหารเชิงนวัตกรรม ที่มีประสิทธิภาพ (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2555, หน้า 117 – 128)

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ตามระบบ บริหารนวัตกรรม เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารโรงเรียน ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยจะนำไปใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ การบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ตามระบบบริหารนวัตกรรม และนอกจากนี้ยังเป็นแนวทางในการ กำหนดกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียงกัน โดยการนำกลยุทธ์และวิธีการ ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพบริบทนั้น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

คำถามการวิจัย

1. กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามกรอบแนวคิดระบบบริหารนวัตกรรม ประกอบด้วยอะไรบ้าง
2. สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ตามกรอบแนวคิดระบบบริหารนวัตกรรม อยู่ในระดับใด
3. จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ตามกรอบแนวคิดระบบบริหารนวัตกรรม มีลำดับความสำคัญของสภาพความต้องการจำเป็น และจัดกลุ่มความต้องการ จำเป็นอย่างไรบ้าง
4. กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ตามกรอบแนวคิดระบบบริหารนวัตกรรม ที่มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ควรมีการพัฒนาอย่างไร

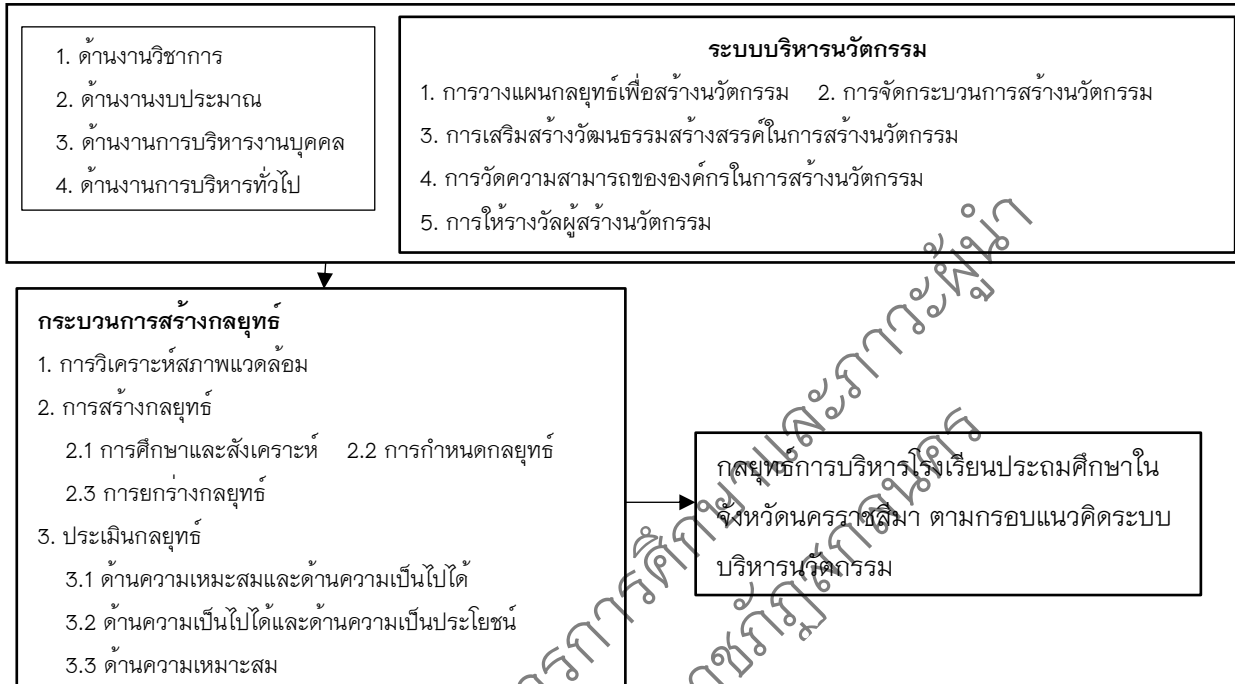
ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามกรอบแนวคิดระบบบริหาร นวัตกรรม
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ตามกรอบแนวคิดระบบบริหารนวัตกรรม

3. เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ตามกรอบแนวคิดระบบบริหารนวัตกรรมการ

4. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ตามกรอบแนวคิดระบบบริหารนวัตกรรมการ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา หรือผู้รักษาราชการแทนผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 1,300 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียนรับผิดชอบงานวิชาการหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการจำนวน 1,300 คน และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานในโรงเรียนอย่างน้อย 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1,300 คน รวมทั้งสิ้น 3,900 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา หรือผู้รักษาราชการแทนผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 306 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียนรับผิดชอบงานวิชาการหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการจำนวน 306 คน และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานในโรงเรียนอย่างน้อย 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 306 คน รวมทั้งสิ้น 918 คน โดยทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) (องอาจ นัยพัฒน์, 2521, หน้า 105 – 107; วาโร เฟ็งสวัสดิ์, 2521, หน้า 201 – 207)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามกรอบแนวคิดระบบบริหารนวัตกรรมการ

2. แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ตามกรอบแนวคิดระบบบริหารนวัตกรรม ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

3. แบบประเมินกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ตามกรอบแนวคิดระบบบริหารนวัตกรรม ด้านความเหมาะสมและด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นไปได้และด้านความเป็นประโยชน์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษากรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามกรอบแนวคิดระบบบริหารนวัตกรรม ผู้วิจัย วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง ศึกษาข้อมูลจากโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหาร 4 คน และประเมินกรอบแนวคิดระบบบริหารนวัตกรรม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คน

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาสภาพสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ตามกรอบแนวคิดระบบบริหารนวัตกรรม โดยใช้แบบสอบถามศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ มาตราส่วน 5 ระดับ นำแบบสอบถาม ไปทดลองใช้ (Try Out) กับโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 30 โรงเรียน นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงสมบูรณ์เก็บรวบรวมข้อมูล ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 306 โรงเรียน โดยเป็นแบบสอบถาม จำนวน 918 ชุด

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภัยคุกคามของการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ตามกรอบแนวคิดระบบบริหารนวัตกรรม ผู้วิจัย วิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญของสภาพความต้องการจำเป็น โดยใช้วิธี Modified Priority Needs Index (PNI modified) และจัดกลุ่มความต้องการจำเป็น โดยใช้วิธี (Matrix Analysis) และพิจารณาคุณค่าดัชนี PNI modified

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ตามกรอบแนวคิดระบบบริหารนวัตกรรม ผู้วิจัยร่างกลยุทธ์โดยใช้ SWOT Matrix จากนั้นตรวจสอบ ปรับปรุงและยืนยันกลยุทธ์ โดยใช้กระบวนการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน และมีการประเมินกลยุทธ์ โดยประเมินด้านความเหมาะสมและด้านความเป็นไปได้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน และประเมินด้านความเป็นไปได้และด้านความเป็นประโยชน์ โดยผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 70 คน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ตามกรอบแนวคิดระบบบริหารนวัตกรรม โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นจากค่า PNI (Priority Needs Index) (สุวิมล ว่องวาณิช, 2550, หน้า 277 – 279)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษากรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามกรอบแนวคิดระบบบริหารนวัตกรรม พบว่า มีจำนวน 5 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การวางแผนกลยุทธ์เพื่อสร้าง องค์ประกอบที่ 2 การจัดกระบวนการสร้างนวัตกรรม องค์ประกอบที่ 3 การเสริมสร้างวัฒนธรรมสร้างสรรค์ องค์ประกอบที่ 4 การวัด

ความสามารถขององค์กรในการสร้างนวัตกรรม องค์ประกอบที่ 5 การให้รางวัลผู้สร้างนวัตกรรม ซึ่งองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนประถมศึกษิตตามกรอบแนวคิดระบบบริหารนวัตกรรมมีความเหมาะสมในทุกๆ ด้าน

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนประถมศึกษิตในจังหวัดนครราชสีมา ตามกรอบแนวคิดระบบบริหารนวัตกรรม จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ในภาพรวม พบว่าสภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับ มาก และจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ในภาพรวม พบว่า สภาพสภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับ ปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับ มาก

3. ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนประถมศึกษิตในจังหวัดนครราชสีมา ตามกรอบแนวคิดระบบบริหารนวัตกรรม ผลการจัดกลุ่มความต้องการจำเป็น จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน สรุปได้ว่า มีจุดแข็ง (Strength) 3 ด้าน ได้แก่ การเสริมสร้างวัฒนธรรมสร้างสรรค์ในการสร้างนวัตกรรม ค่า PNI_{modified} เท่ากับ 0.36 การวางแผนกลยุทธ์เพื่อสร้างนวัตกรรม ค่า PNI_{modified} เท่ากับ 0.37 และการให้รางวัลผู้สร้างนวัตกรรม ค่า PNI_{modified} เท่ากับ 0.38 มีจุดอ่อน (Weakness) 2 ด้าน ได้แก่ การจัดกระบวนการสร้างนวัตกรรม และการวัดความสามารถขององค์กรในการสร้างนวัตกรรม มีค่า PNI_{modified} เท่ากับ 0.43 เท่ากัน ผลการจัดกลุ่มความต้องการจำเป็น จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก พบว่า เป็นโอกาส ทั้ง 4 ด้าน

4. ผลการพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนประถมศึกษิตในจังหวัดนครราชสีมา ตามกรอบแนวคิดระบบบริหารนวัตกรรม พบว่า ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก คือ 1) การวางแผนกลยุทธ์เชิงรุกเพื่อสร้างนวัตกรรม มี 3 กลยุทธ์รอง และ 7 แนวทางปฏิบัติ 2) การพัฒนาการสร้างนวัตกรรม มี 2 กลยุทธ์รอง และ 7 แนวทางปฏิบัติ 3) การเชิดชูวัฒนธรรมสร้างสรรค์ในการสร้างนวัตกรรม มี 3 กลยุทธ์รอง และ 12 แนวทางปฏิบัติ 4) การพัฒนาขีดสมรรถนะขององค์กรในการสร้างนวัตกรรม มี 3 กลยุทธ์รอง และ 7 แนวทางปฏิบัติ

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้อภิปรายผลของการวิจัยในประเด็นสำคัญที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยใน 4 ประเด็น ดังนี้

1. กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนประถมศึกษิตตามกรอบแนวคิดระบบบริหารนวัตกรรม มี 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 การวางแผนกลยุทธ์เพื่อสร้างนวัตกรรม องค์ประกอบที่ 2 การจัดกระบวนการสร้างนวัตกรรม องค์ประกอบที่ 3 การเสริมสร้างวัฒนธรรมสร้างสรรค์ในการสร้างนวัตกรรม องค์ประกอบที่ 4 การวัดความสามารถขององค์กรในการสร้างนวัตกรรม และองค์ประกอบที่ 5 การให้รางวัลผู้สร้างนวัตกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ De Bes and Kotler (2011, pp. 68 – 72) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารนวัตกรรมอย่างเป็นระบบครบวงจร ที่เรียกว่าระบบบริหารนวัตกรรม ประกอบด้วย การวางแผนกลยุทธ์เพื่อสร้างนวัตกรรม การจัดกระบวนการสร้างนวัตกรรม การเสริมสร้างวัฒนธรรมสร้างสรรค์ การวัดความสามารถขององค์กรในการสร้างนวัตกรรม และให้รางวัลผู้สร้างนวัตกรรม

2. สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนประถมศึกษิตในจังหวัดนครราชสีมา ตามกรอบแนวคิดระบบบริหารนวัตกรรม

2.1 จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน สภาพปัจจุบัน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่า โรงเรียนประถมศึกษิตในจังหวัดนครราชสีมา มีการบริหารโรงเรียนที่ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมยังไม่เป็นไปตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วีรญา อักกะโชติกุล (2552, บทคัดย่อ) ที่พบว่า สื่อบุคคลที่มีบทบาทต่อการรับรู้การเป็นองค์กรนวัตกรรมของบุคลากรในองค์กรส่วนใหญ่คือ ตัวผู้บริหาร และวิธีการสื่อสารเพื่อสร้างและส่งเสริมความเป็นองค์กรนวัตกรรมที่พบมากที่สุด คือการรณรงค์ให้มีการสร้างนวัตกรรมขึ้น

ในองค์กร ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูตระหนักและพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพที่จะบริหารและร่วมพัฒนาโรงเรียนเพื่อให้เกิดนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Smith, Counvisanos, Tuck และ McEachern (2012, pp. 173 – 186) ได้ศึกษาการสร้างความสามารถในการสร้างนวัตกรรม: บทบาทของทุนมนุษย์ เพื่อตรวจสอบความเชื่อมโยงระหว่างการบริหารทรัพยากรมนุษย์และนวัตกรรม พบว่า การบริหารใน 3 ลักษณะต่อไปนี้จะช่วยพัฒนาความสามารถด้านนวัตกรรมของบุคคล ได้แก่ 1) การบริหารบุคคล 2) การพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้ และ 3) ความเชื่อมโยงภายนอก

2.2 จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก สภาพปัจจุบัน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่า สภาพแวดล้อมภายนอกยังมีการส่งผลต่อการพัฒนานวัตกรรม ซึ่งสภาพแวดล้อมภายนอกประกอบไปด้วย นโยบายด้านการศึกษาของรัฐ สภาพเศรษฐกิจ สภาพสังคม และเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Hersey, Blanchard and Johnson (2001, p. 6) ได้กล่าวว่า การบริหาร เป็นการทำงานร่วมกับบุคคลและกลุ่มบุคคล ซึ่งพร้อมด้วยปัจจัยทางการบริหาร ได้แก่ เครื่องมือต่าง ๆ งบประมาณ และเทคโนโลยี เพื่อมุ่งองค์การไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่า สภาพสังคมที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนที่ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ที่เอื้อต่อการจัดกระบวนการสร้างนวัตกรรม เสริมสร้างวัฒนธรรมสร้างสรรค์ในการสร้างนวัตกรรมของครูและบุคลากรในโรงเรียน และการได้รับรางวัลของครูและบุคลากรในการสร้างนวัตกรรม สอดคล้องกับแนวคิดของ Von Stamm (2008, p. 65) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพในที่ทำงานที่สามารถช่วยสนับสนุนให้เกิดการสร้างนวัตกรรมโดยจัดสภาพแวดล้อมในที่ทำงานให้ใช้การได้ และสนับสนุนให้การสร้างสรรค์เป็นวัฒนธรรมหนึ่งขององค์การ

3. จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ตามกรอบแนวคิดระบบบริหารนวัตกรรม จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน พบว่า มีจุดแข็ง (Strength) 3 ด้าน คือ การเสริมสร้างวัฒนธรรมสร้างสรรค์ในการสร้างนวัตกรรม การวางแผนกลยุทธ์เพื่อสร้างนวัตกรรม และการให้รางวัลผู้สร้างนวัตกรรม และมีจุดอ่อน (Weakness) 2 ด้าน คือ การจัดกระบวนการสร้างนวัตกรรม และการวัดความสามารถขององค์กรในการสร้างนวัตกรรม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่าในปัจจุบันมีการบริหารโรงเรียนเพื่อสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ในบางองค์ประกอบดีอยู่แล้วจากการกำหนดทิศทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา การจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา มุ่งที่จะสร้างและพัฒนานวัตกรรมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่วนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก พบว่า เป็นโอกาส (Opportunity) ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านสภาพสังคม ด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ด้านสภาพเศรษฐกิจ และด้านนโยบายด้านการศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่า ทั้ง 4 ด้านส่งผลให้โรงเรียนมีการกำหนดเป้าหมายเพื่อสร้างนวัตกรรม มีการเสริมสร้างแรงจูงใจในการสร้างนวัตกรรม มีการกำหนดกลยุทธ์เชิงรุกในการสร้างนวัตกรรม และส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มของนวัตกรรม สอดคล้องกับแนวคิดของ ตติยา มะม่วงแก้ว (2548, หน้า 42) ได้ให้ความหมายของนวัตกรรมว่า เป็นผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นใหม่หรือปรับปรุงที่เกิดจากการเรียนรู้ การผลิต การใช้ประโยชน์จากความคิดเพื่อให้เกิดผลดีทางเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงการกำเนิดผลิตภัณฑ์ การบริการ กระบวนการใหม่ การปรับปรุงเทคโนโลยี การแพร่กระจายเทคโนโลยี และการใช้เทคโนโลยีให้เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับแนวคิดของ ภาณุ ลิ้มมานนท์ (2546, หน้า 20 – 21) ได้กล่าวว่า นวัตกรรมกระบวนการ (Process innovation) ในการพัฒนาสร้างสรรค์กระบวนการ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นนั้น ต้องอาศัยความรู้ทางเทคโนโลยีซึ่งเป็นความรู้ในเรื่องของส่วนประกอบและส่วนเชื่อมต่อบริเวณส่วนประกอบเหล่านั้น

4. กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนประถมศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ตามกรอบแนวคิดระบบบริหารนวัตกรรมการ

กลยุทธ์หลัก 1 การวางแผนกลยุทธ์เชิงรุกเพื่อสร้างนวัตกรรม เป็นกลยุทธ์ที่ต้องใช้เป็นแนวทางในการบริหารเป็นอันดับที่หนึ่ง อาจเนื่องมาจากว่า ในยุคโลกาภิวัตน์จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารมืออาชีพในการทำให้องค์การดำเนินการไปด้วยดี และบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ (ธีระ รุญเจริญ, 2553, หน้า 18) สอดคล้องกับแนวคิดของ พงษ์ศิริบรรณพิทักษ์ (2552, หน้า 18 - 21) ได้อธิบาย กระบวนการวางแผนกลยุทธ์เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic management) ซึ่งมีกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ 1) การวิเคราะห์สถานการณ์ 2) การวางแผนกลยุทธ์หรือการกำหนดกลยุทธ์ 3) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ และ 4) การควบคุมเชิงกลยุทธ์และการประเมินผล

กลยุทธ์หลัก 2 การพัฒนาการสร้างนวัตกรรม เป็นกลยุทธ์ที่ต้องใช้เป็นแนวทางในการบริหารเป็นอันดับที่สอง อาจเนื่องมาจากว่า การศึกษาไทยต้องปรับให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อสร้างบุคคลพร้อมเรียนรู้ (Learning person) โดยไม่เน้นที่องค์ความรู้แต่เน้นที่ทักษะ โดยเฉพาะทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ครูจึงต้องปรับบทบาทการสอนมาเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ ครูจึงต้องสร้างนวัตกรรมการจัดการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ Kirton (1994, p. 101) ได้กล่าว ๖ องค์การจึงจำเป็นต้องพัฒนาบุคลากรให้มีคุณลักษณะของนักนวัตกรรมทั้ง 8 ประการ คือ 1) ความเฉลียวฉลาด 2) ความเป็นต้นแบบ 3) ความอิสระ 4) ความแหวกแนว/การทำสิ่งที่แตกต่าง 5) การค้นพบปัญหาและแนวทางแก้ไข 6) การจัดการกับปัญหาโดยตั้งสมมติฐานที่เป็นไปได้ 7) ความสามารถจัดการกับงานประจำได้อย่างรวดเร็ว 8) การควบคุมสถานการณ์โดยไม่ใช้อำนาจตามโครงสร้างองค์การ

กลยุทธ์หลัก 3 การเชิดชูวัฒนธรรมสร้างสรรค์ในการสร้างนวัตกรรม เป็นกลยุทธ์ที่ต้องใช้เป็นแนวทางในการบริหารอันดับที่สาม อาจเนื่องมาจากว่า การจัดการทรัพยากรสิ่งของปัญญา และการบริหารจัดการภายใต้แนวคิดและรูปแบบใหม่ ทั้งในภาคอุตสาหกรรมและระดับท้องถิ่น โดยสร้างให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างประชาชนกับหน่วยงานภาครัฐ สอดคล้องกับแนวคิดของ Von Stamm (2008, pp. 88 - 101) ได้กล่าวว่า ประเด็นสำคัญของการสร้างวัฒนธรรมแห่งความสร้างสรรค์และนวัตกรรม มีลักษณะสำคัญขององค์การที่มักพบในวัฒนธรรมการสร้างนวัตกรรม คือ การทดลองและข้อสรุป ความร่วมมือและการแข่งขัน ความสนุกสนานและตรงประเด็น การจัดระบบและกระบวนการ ความตระหนักด้านการ ออกแบบ และการมุ่งมั่นไปสู่นวัตกรรม

กลยุทธ์หลัก 4 การพัฒนาขีดสมรรถนะขององค์กรในการสร้างนวัตกรรม เป็นกลยุทธ์ที่ต้องใช้ในการบริหารเป็นแนวทางอันดับที่สี่ อาจเนื่องมาจากว่า ในศตวรรษที่ 21 โลกเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) ที่สินค้าและบริการทางเศรษฐกิจเป็นผลมาจากความคิดสร้างสรรค์และมีมูลค่าทางเศรษฐกิจ หรือที่เรียกว่าผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ (Creative Product) สอดคล้องกับแนวคิดของ Trotl (2008, p. 63) ได้กล่าวว่า การจัดองค์การเพื่อสร้างนวัตกรรม ว่าจำเป็นจะต้องกระตุ้นให้เกิดการสร้างนวัตกรรม (Innovation stimulus) เสริมสร้างขีดความสามารถในการสร้างนวัตกรรม (Innovation capacity) ของคนในองค์กร และสนับสนุนให้เกิดการนำนวัตกรรมไปใช้ปฏิบัติ (Innovation performance)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารการศึกษาควรนำกลยุทธ์ และแนวปฏิบัติที่พัฒนาขึ้น นำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดเป็นนโยบายและจุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้โรงเรียนนำไปกำหนดในแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ

1.2 ผู้บริหารโรงเรียนควรมุ่งเน้นกลยุทธ์ และแนวปฏิบัติที่พัฒนาขึ้น นำไปใช้กำหนดเป็นโครงการหรือกิจกรรม และวิธีการต่าง ๆ สำหรับการปฏิบัติและเกิดการพัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่องและประโยชน์ต่อระบบการศึกษา

1.3 จากผลการวิจัยกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ตามกรอบแนวคิดระบบบริหารนวัตกรรม ได้ 4 กลยุทธ์หลัก 11 กลยุทธ์รอง และ 33 แนวปฏิบัติ ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่ศึกษาภายใต้บริบทของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา มีลักษณะเป็นกลยุทธ์ทางเลือก โดยพิจารณาเลือกกลยุทธ์การบริหารโรงเรียน ตามกรอบแนวคิดระบบบริหารนวัตกรรม ตามความเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา ตามกรอบแนวคิดระบบบริหารนวัตกรรม

2.2 จากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยผลสัมฤทธิ์ระหว่างวิจัยเชิงปริมาณและวิจัยเชิงคุณภาพ ถึงแม้ว่าข้อมูลที่ได้จะมาจากกรรวิธีแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิก็ตาม แต่ต้องการรายละเอียดข้อมูลเพิ่มเติมเชิงลึก ควรศึกษาลงพื้นที่เพื่อเจาะลึกเชิงคุณภาพกับแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อจะทำให้ได้แนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนได้อย่างชัดเจน

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการการศึกษานโยบาย. (2550). *กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550*. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 125/ตอนที่ 25ก/หน้า 29/16 พฤษภาคม 2550.
- ดิเรก พรสีมา. (2559). *ครูไทย 4.0: ขบวนการศึกษา ครูบ้านนอกดอทคอม*. บ้านนอกดอทคอม. กรุงเทพฯ.
- ตติยา มะม่วงแก้ว. (2548). *ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมนิวัตกรรมกับความพึงพอใจต่อการได้รับนโยบายและการส่งเสริมสนับสนุนด้านนวัตกรรมของภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กรณีศึกษาอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลในจังหวัดปราจีนบุรี*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธีระ รุญเจริญ. (2553). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา (ฉบับปรับปรุง) เพื่อปฏิรูปรอบสองและประเมินภายนอกอย่างรอบสาม*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์. (2552). กลยุทธ์การยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยเครือข่ายวิจัย. *วารสารวิธีวิทยาการวิจัย*, 21(3), 385 – 393.
- ภาณุ ลิ้มมานนท์. (2546). *กลยุทธ์การจัดการนวัตกรรมทางธุรกิจ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พีดีบีลิวพรีนติ้ง.
- วีรยา อักกะโชติกุล. (2552). *บทบาทสื่อบุคคลในการส่งเสริมการรับรู้องค์กรนวัตกรรม*. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2555). *แนวคิดเชิงนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21*. 14(2), 1 – 3. เข้าถึงได้จาก http://www.tci-thaijo.org/index.php/edujournal_nu/article/view/9391/8501.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- De Bes, F. T., and Kotler, P. (2011). *Winning at innovation: the A-to-F model*. Palgrave Macmillan.
- Hersey, P., Blanchard, K. H., & Johnson, D. E. (2001). *Management of Organizational behavior (7 th ed.)*. Upper Sandle River, NJ: Prentice-Hall.

- Kirton, M.J. (Ed.). (1994). *Adapters and innovators: Styles of creativity and Problem Solving*. New York: Routledge.
- Kuratko, D. F., Morris, M. H. & Covin J. G. (2011). *Corporate innovation and entrepreneurship*. South-Western: Cengage Learning.
- Trott, P. (2008). *Innovation management and new product development*. Financial Times Prentice Hall, Harlow.
- Von Stamm, Bettina. (2008). *Managing innovation, Design and creativity*. Chichester: John Wiley & Sons.

วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร